

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА
СЕДМИЧНИК ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ЕПИСКОП СОФРОНИЙ ВРАЧАНСКИ¹

ОБРАЗ НА СЪВЪРШЕН АРХИПАСТИР

През 1739 година в Котел в семейството на Владислав и Мария Богориди, православни християни българи, се родило отроче от мъжки пол, което кръстили с името Стойко. Когато то било на 3-годишна възраст, умряла майка му Мария. Баща му се оженил за втора жена. Машехата не се грижела добре за малкия Стойко. На 9-годишна възраст той тръгнал на училище и показал добри успехи, остроумие и прилежание. Когато станал на 11 години, умрял и баща му Владислав. Стойко останал кръгъл сирак. Понеже машехата не могла да се грижи повече за него, прибрал го чичо му и го осиновил.

Тъй расъл в Котел Стойко Владиславов и там се учил в българското килийно и в гръцкото училище.

Но наскоро умрели и чичо му и стрипка му, та Стойко останал сам самотен сирак да се бори в живота и да прехранва семейството си — жена и две деца.

Когато навършил 23-годишна възраст, котленските чорбаджии и църковни епитропи, на чело с Хаджи Христо, като виждали способностите на Стойко Владиславов за просвета, книги, учение и църковно пение, ходатайствували пред тогавашния Преславски гръцки митрополит да им го ръкоположи за енорийски свещеник в Котел. Това станало на 1 септември 1762 година.

Младият свещеник бил много ученолюбив, ревностен в службата си, отзивчив към болките и нуждите на народа, и всяка неделя и празник проповядвал и разяснявал истините на Православната християнска вяра на народен разбираем български език. Освен църковните служби младият свещеник учил българските деца в Котел цели 20 години.

През 1765 в Котел пристигнал от Света гора прочутият български народен будител, отец иеромонах Паисий Хилендарски, който в лицето на свещеник Стойко Владиславов намерил бъдещия апостол и ревнител на българската просвета и на националното свестяване. Той му дал своята ръкописна книга „История славяноболгарская“, която бил написал в Света гора и която разпространявал между своите сънародници по села и градове. Поп Стойко Владиславов с радост приел

тази книга като второ Евангелие и я преписал два пъти, като оставил един препис в Котленската църква „Св. св. Петър и Павел“, а втория препис запазил за семейството си.

От тая история на отца Паисия поп Стойко се научил за славното минало на българския народ, и станал пламенен апостол и разпространител на новото възкресение на българския народ и неговото освобождение от духовното иго на фанариотите-гърци и от политическото робство на турците.

След многобройни и различни прекеждия, беда, злополуки, затвори и смъртни мъки и изтезания от турци, еничари, паши, бейове, аги и други и след като се поминала жена му, поп Стойко бил принуден да напусне родния си Котел, отишел известно време в Анхиалска епархия, но и оттам бил принуден да потърси спасение за децата си и за себе си в Търновска епархия, гдето кърджалии и даалии още не били проникнали със своите грабежи и безчинства. Така вдовецът поп Стойко спасявайки се от турци и кърджалии, дошъл тук в Арбанаси, край старобългарската столица Търново.

В тази къща, гдето се намираме сега, били настанени да живеят неговите деца — син му Цонко, женен, и дъщеря му Мария, девица, а сам той повечето време прекарвал в манастира „Св. Никола“ на молитва, служби, писане български книги и проповядване на Словото Божие.

В Арбанаси, в тази къща, поп Стойко проживял около 4 месеца време — от 13 март до юли месец 1794. През това време той често е посещавал и Търново, гдето тогавашният гръцки митрополит Матей и протосингелът на митрополията са го уважавали заради неговата ученост, смирение и благочестие. Временно той е бил назначен и игумен на Къпиновския манастир „Св. Никола“.

При всички тези служби — и в Арбанаси, и в Търново, и в Къпиновския манастир, и в близки връзки с българското население — поп Стойко, като добър български пастир и просветител и голям родолюбец, е изпълнявал усърдно съвета на св. апостола Павла, който казва: „Вразумявайте безчинните, утешавайте малодушните, подкрепяйте немощните и бъдете дълготърпеливи към всички“ (1 Сол. 5:14).

В онова размирно време през 1794, когато между видинския паша Пазвантоглу и султанските войски са се водили продължителни сражения, които имали за последици върлуването на

¹ Слово от Великотърновския митрополит Софроний при извършване заупокойната молитва в къщата в Арбанаси, гдето през 1794 е живял приснопаметният епископ Софроний Врачански.

разбойнически групи от кърджалии, даалии и делибашии по градове и села в България; когато Врачанският епископ Серафим, подчинен тогава на Търновската митрополия, е бил принуден да напусне седалището си Враца и дошъл в Търново, гдето и се поминал, — в такова размирно време никой от гърците не се решавал да стане епископ и да отиде да управлява Врачанската епархия, населена с българи.

Ето защо Търновският митрополит Матей събрал на съвет нему подведомствените тогава епископи и решили да предложат на българина свещеник-вдовец Стойко Владиславов да приеме монашески чин, след което да бъде хиротонисан за епископ на Врачанската епархия. Макар той отначало да отклонявал това предложение, после се съгласил да го приеме. След 32-годишна примерна и самоотвержена служба, като български свещеник и учител, поп Стойко Владиславов, на 54-та годишна възраст, приел монашеско пострижение под името Софроний, а на 13 септември 1794 бил хиротонисан в епископски сан и наречен епископ Софроний Врачански заминал, при много опасни прекеждия, да заеме епархията си.

Оттук се започват новите трудове, гонения, мъки, лишения и преследвания на епископа Софрония, който, съзнавайки като архиепископ голя-

мата си отговорност пред Бога и народа, е употребил всичките си дарби и сили, знания и вяра, упорито постоянство и трудолюбие за спасение на поверените му християнски души, за просвещение и защита на българския народ от турски беззакония и от гръцки асимилаторски домогвания.

Многото книги, които той написал, и особено неговата автобиография, както и съчинението му „Неделник“ с проповеди и слова на новобългарски говорим език, свидетелствуват колко ценен български архиепископ и учител е бил епископ Софроний Врачански за своя поробен, обезправен, непросветен български народ.

През тази 1956 година — на 25 ноември — се навършват 150 години от издаването на първата печатна българска книга — Неделник, Кириакодромион, Софроние. Затова, по решение на Св. Синод, в църкви и манастири ние чествуваме тая годишнина като утринна зора на възраждането на българския народ чрез вярата, чрез Църквата и чрез българските духовни пастири.

На възрожденеца и народен будител — епископ Софроний Врачански — ние, българите, дължим всегашна признателност и молим Бога да го въдвори в Своя Небесен Чертог за вечна и блаженна памет.

СПЕСТОВНОСТТА И ЦЪРКВАТА ХРИСТОВА

ПО СЛУЧАЙ ДЕНЯ НА СПЕСТОВНОСТТА

Спестовност е икономия от текущия доход на отделния човек чрез ограничаване на някои нужди. Спестовността е предвидливост и грижа за утрешния ден. Който живее ден за ден и харчи всичко припечелено, върши престъпление спрямо себе си и спрямо своето потомство. Спестовността е ценно качество. То е присъщо на българина. Нашите майки и бащи ни са давали добър пример в това направление. Ако те са могли да ни възпитат и ни дадат добро образование — често пъти получено и в чужбина; ако са могли да ни оставят собствен покрив, където да се приютим, то е благодарение на тяхната спестовност. Те са отделяли — както се казва — от залька си, за да оставят нещо за нас — техните деца.

Спестяванията обаче не трябва да се държат в къщи. Те трябва да се оползотворяват, като се влагат във влогосъбирателните институти.

Влогонабирането носи лична и обществена полза. Лична — вложителят получава лихва; избягва рисковете от кражба, пожар, наводнение; по този начин той е предпазен от разточителство; спестяванията му при обмяна на парите са поставени при благоприятно положение; върху влоговете му до размер на 12.000 лева не може да се налага заповед, и пр. Обществена полза — чрез влогонабирането се намалява банкното обращение и се стабилизира левът, поради което покупателната му сила расте, което като краен резултат носи поевтиняване на живота; финансира се обществени строежи, мероприятия и пр.

През последните години у нас приръсът на влоговете отбеляза рязко повишаване. Само за Държавната спестовна каса за 1954—1956 той възлиза на 601.094.530 лева.

Днес всеки вложител, извличайки личната полза, за която говорим по-горе, изпълнява и върховен патриотичен дълг — чрез своя влог, колкото и скромна да бъде, той подпомага народната власт в изграждането на общонародното благополучие и напредък.

Отношението на Църквата Христова към спестовността е било винаги — такова е то и днес — положително. Христос бичува сребролюбие и сребролюбците, но не е против творческата спестовност. Той ни дава един забележителен пример за последниците от разточителен живот в притчата за блудния син (Лук. 15, 11—16), който поради своя прахоснически и разпътен живот, изпада до положение, че е петимен да напълни корема си с рожкове, що свинете ядат, но никой не му дава и тях. Сами светите апостоли и светите отци от първите векове на християнството са давали забележителни примери на спестовност в своя живот, благодарение на която са могли да развият широка дейност на лично добротворство.

Българската православна църква в своята финансова политика е била винаги пестелива. Благодарение на пестеливостта си тя е могла да осъществява широка благотворителна, просветна и строителна дейност. Предстоятелите на нашата църква, както и епархийските архиереи, са дава-

ли пример на пестеливост и в частния си живот, вследствие на което след смъртта си те са могли да оставят скромни спестявания за църковни и народополезни мероприятия. Българският свещеник е също пестелив в своя частен живот. Но той е бил и един от най-дейните пропагандатори на спестовността сред широките народни маси — неговите енориашки. Позната е разяснителната му дейност в полето на застрахователното дело. Позната е и неговата творческа дейност като кооператор — в полето на коо-

перативното дело, което, в крайна сметка, е пак особен вид спестовност.

Тази вековна традиция на спестовност е следвана и днес от Българската православна църква и нейните служители.

Вярна и последователна на тия свои разбирания, Българската православна църква благославя, в Деня на спестовността, спестяванията на трудещите се народни маси от села и градове и моли Всеподателя на всяко земно благо, да ги преумножи за благоденствието, разцветата и напредъка на прекрасната ни родина.

Възможността на богопознанието в светлината на психологията

Всяка истина привлича човека със своето самоценно съдържание — с духовната светлина и нравствената красота, които разкрива пред очите му, и с увереността и мощта, които му дава, за да върви сигурно и безопасно по пътя на живота си, да осъществява назначението си и да постига висшето благо. Несъмнено е обаче, че човек желае най-много да постигне най-висшата истина — тази за Бога, Твореца на всичко видимо и невидимо и неговия небесен Отец. Тази истина разлива безкрайна духовна светлина пред погледа на човека и осветлява целия друм на живота му, защото под нейното сияние той разира своя произход и своето назначение, осъзнава своя дълг и почерпва вдъхновение и сили да го осъществява. Поради своята неизмерима ценност и своето превъзходно религиозно, нравствено и жизнено значение истината за Бога винаги е била предмет на най-съкровени копнежи и на усилен търсещи. Истината за Бога е имал пред вид блаж. Августин, когато из дълбочината на душата си възкликнал: „О, Истина, Истина, със съкровен копнеж въздишам по Тебе от бездънната дълбина на душата си“.

В реда на тези мисли в съзнанието ни съвсем непринудено възниква въпросът: достъпно ли ни е битието на Бога, за да можем да го правим предмет на нашето познание и да постигнем истината за него? Или с други думи казано: възможно ли е богопознанието?

Против възможността на богопознанието се повдигат редица възражения, изграждани на психологическа, на философска и на богословска основа.

* * *

Тук ще бъде предмет на обсъждане едно основно възражение против възможността на богопознанието, построено върху данните на психологията. То може да бъде формулирано накъсо по следния начин: в психологията се говори за религията в отдела за чувствата; следователно религията е дело на чувството; религиозният живот се движи от религиозното чувство и се изявява само в едни или други емоционални състояния; тук разумът няма никакво участие, поради което е безсмислено да се говори за каквото и да е богопознание; нещо повече — щом разумът бъ-

де допуснат в религиозния живот и внесе в него своите съмнения, опровержения и доказателства, тогава първичният религиозен огън угасва и човек се намира вече в мъртвилото на религиозната схоластика и софистика, които са далеч от всяка религиозност и са чужди на нейния дух. Явни наченки от такъв психологически емоционализъм се срещат у Гьоте — в онази сцена от неговия „Фауст“, гдето Гретхен пита Фауста за отношението му към Бога. Смутена от разсъжденията на Фауста, тя му поставя направо въпроса: „Вярваш ли в Бога?“ В отговор на това Фауст казва, че няма човек, който би дръзнал категорично да заяви: „Аз не вярвам“. Всеки човек чувствува навсякъде присъствието на нещо Божествено; ала тук не може да се постигне никакво познание и не може да се състави никакво определено понятие; заради това и всяко име е неуместно. Фауст казва:

Аз нямам име
за това. Чувство е всичко;
а името е дим и шум,
мъгла, небесен плам.

Не е безинтересно да споменем, че не само светски психолози, но и някои видни западни богослови, като Фридрих Шлайермахер, баща на модерното протестантско богословие, поддържат такъв краен възглед за религията. Според Шлайермахер, религията няма нищо общо нито с познанието, нито с волевите и творчески прояви на човешката личност; религията е субективно емоционално настроение — „чувство на зависимост“.

Наистина, психологията разглежда чувствата в отлика от интелектуалните процеси като субективни състояния на съзнанието. Проф. Спиридон Казанджиев в своя университетски курс по „Обща психология“ пише, че чувствата са „субективни и индивидуални реакции“ и „иррационални състояния“, те нямат познавателна стойност; за тях ние не можем да имаме представи; те дори мъчно могат да бъдат фиксирани и изразени с рационалистичните средства на интелекта.

Да пристъпим към критическа преценка на това психологично възражение против възможността на богопознанието!

Още в самото начало трябва да посочим, че то е изградено на напълно погрешна психологическа

разбойнически групи от кърджалии, даалии и делибашии по градове и села в България; когато Врачанският епископ Серафим, подчинен тогава на Търновската митрополия, е бил принуден да напусне седалището си Враца и дошъл в Търново, гдето и се поминал, — в такова размирно време никой от гърците не се решавал да стане епископ и да отиде да управлява Врачанската епархия, населена с българи.

Ето защо Търновският митрополит Матей събрал на съвет нему подведомствените тогава епископи и решили да предложат на българина свещеник-вдовец Стойко Владиславов да приеме монашески чин, след което да бъде хиротонисан за епископ на Врачанската епархия. Макар той отначало да отклонявал това предложение, после се съгласил да го приеме. След 32-годишна примерна и самоотвержена служба, като български свещеник и учител, поп Стойко Владиславов, на 54-та годишна възраст, приел монашеско пострижение под името Софроний, а на 13 септември 1794 бил хиротонисан в епископски сан и наречен епископ Софроний Врачански заминал, при много опасни прекеждия, да заеме епархията си.

Оттук се започват новите трудове, гонения, мъки, лишения и преследвания на епископа Софрония, който, съзнавайки като архиепископ голя-

мата си отговорност пред Бога и народа, е употребил всичките си дарби и сили, знания и вяра, упорито постоянство и трудолюбие за спасение на поверените му християнски души, за просвещение и защита на българския народ от турски беззакония и от гръцки асимилаторски домогвания.

Многото книги, които той написал, и особено неговата автобиография, както и съчинението му „Неделник“ с проповеди и слова на новобългарски говорим език, свидетелствуват колко ценен български архиепископ и учител е бил епископ Софроний Врачански за своя поробен, обезправен, непросветен български народ.

През тази 1956 година — на 25 ноември — се навършват 150 години от издаването на първата печатна българска книга — Неделник, Кириакодромион, Софроние. Затова, по решение на Св. Синод, в църкви и манастири ние чествуваме тая годишнина като утринна зора на възраждането на българския народ чрез вярата, чрез Църквата и чрез българските духовни пастири.

На възрожденеца и народен будител — епископ Софроний Врачански — ние, българите, дължим всегашна признателност и молим Бога да го въдвори в Своя Небесен Чертог за вечна и блаженна памет.

СПЕСТОВНОСТТА И ЦЪРКВАТА ХРИСТОВА

ПО СЛУЧАИ ДЕНЯ НА СПЕСТОВНОСТТА

Спестовност е икономия от текущия доход на отделния човек чрез ограничаване на някои нужди. Спестовността е предвидливост и грижа за утрешния ден. Който живее ден за ден и харчи всичко припечелено, върши престъпление спрямо себе си и спрямо своето потомство. Спестовността е ценно качество. То е присъщо на българина. Нашите майки и бащи ни са давали добър пример в това направление. Ако те са могли да ни възпитат и ни дадат добро образование — често пъти получено и в чужбина; ако са могли да ни оставят собствен покрив, където да се приютим, то е благодарение на тяхната спестовност. Те са отделяли — както се казва — от залька си, за да оставят нещо за нас — техните деца.

Спестяванията обаче не трябва да се държат в къщи. Те трябва да се оползотворяват, като се влагат във влогосъбирателните институти.

Влогонабирането носи лична и обществена полза. Лична — вложителят получава лихва; избягва рисковете от кражба, пожар, наводнение; по този начин той е предпазен от разточителство; спестяванията му при обмяна на парите са поставени при благоприятно положение; върху влоговете му до размер на 12.000 лева не може да се налага заповест, и пр. Обществена полза — чрез влогонабирането се намалява банкното обращение и се стабилизира левът, поради което покупателната му сила расте, което като краен резултат носи поевтиняване на живота; финансира се обществени строежи, мероприятия и пр.

През последните години у нас приръстът на влоговете отбеляза рязко повишаване. Само за Държавната спестовна каса за 1954—1956 той възлиза на 601.094.530 лева.

Днес всеки вложител, извличайки личната полза, за която говорим по-горе, изпълнява и върховен патриотичен дълг — чрез своя влог, колкото и скромен да бъде, той подпомага народната власт в изграждането на общонародното благополучие и напредък.

Отношението на Църквата Христова към спестовността е било винаги — такова е то и днес — положително. Христос бичува сребролюбieto и сребролюбците, но не е против творческата спестовност. Той ни дава един забележителен пример за последиците от разточителен живот в притчата за блудния син (Лук. 15, 11—16), който поради своя прахоснически и разпътен живот, изпада до положение, че е петимен да напълни корема си с рожкове, що свинете ядат, но никой не му дава и тях. Сами светите апостоли и светите отци от първите векове на християнството са давали забележителни примери на спестовност в своя живот, благодарение на която са могли да развият широка дейност на лично добротворство.

Българската православна църква в своята финансова политика е била винаги пестелива. Благодарение на пестеливостта си тя е могла да осъществява широка благотворителна, просветна и строителна дейност. Предстоятелите на нашата църква, както и епархийските архиереи, са дава-

ли пример на пестеливост и в частния си живот, вследствие на което след смъртта си те са могли да оставят скромни спестявания за църковни и народополезни мероприятия. Българският свещеник е също пестелив в своя частен живот. Но той е бил и един от най-дейните пропагандатори на спестовността в сред широките народни маси — неговите енориаши. Позната е разяснителната му дейност в полето на застрахователното дело. Позната е и неговата творческа дейност като кооператор — в полето на коо-

перативното дело, което, в крайна сметка, е пак особен вид спестовност.

Тази вековна традиция на спестовност е следвана и днес от Българската православна църква и нейните служители.

Ярна и последователна на тия свои разбира-ния, Българската православна църква благосла-вя, в Деня на спестовността, спестяванията на трудещите се народни маси от села и градове и моли Всеподателя на всяко земно благо, да ги преумножи за благоденствието, разцвета и напре-дъка на прекрасната ни родина.

Възможността на богопознанието в светлината на психологията

Всяка истина привлича човека със своето са-моценно съдържание — с духовната светлина и нравствената красота, които разкрива пред очи-те му, и с увереността и мощта, които му дава, за да върви сигурно и безопасно по пътя на жи-вота си, да осъществява назначението си и да постига висшето благо. Несъмнено е обаче, че човек желае най-много да постигне най-висшата истина — тази за Бога, Твореца на всичко ви-димо и невидимо и неговия небесен Отец. Тази истина разлива безкрайна духовна светлина пред погледа на човека и осветлява целия друм на живота му, защото под нейното сияние той раз-бира своя произход и своето назначение, осъз-нава своя дълг и почерпва вдъхновение и сили да го осъществява. Поради своята неизмерима ценност и своето превъзходно религиозно, нра-вствено и жизнено значение истината за Бога винаги е била предмет на най-съкровени копне-жи и на усилените търсения. Истината за Бога е имал пред вид блаж. Августин, когато из дълбо-чината на душата си възкликнал: „О, Истина, Истина, със съкровен копнеж въздишам по Тебе от бездънната дълбина на душата си“.

В реда на тези мисли в съзнанието ни съвсем непринудено възниква въпросът: достъпно ли ни е битието на Бога, за да можем да го правим предмет на нашето познание и да постигнем исти-ната за него? Или с други думи казано: въз-можно ли е богопознанието?

Против възможността на богопознанието се повдигат редица възражения, изграждани на пси-хологическа, на философска и на богословска основа.

* * *

Тук ще бъде предмет на обсъждане едно основ-но възражение против възможността на богопоз-нанието, построено върху данните на психология-та. То може да бъде формулирано накъсо по следния начин: в психологията се говори за ре-лигията в отдела за чувствата; следователно ре-лигията е дело на чувството; религиозният живот се движи от религиозното чувство и се изявява само в едни или други емоционални състояния; тук разумът няма никакво участие, поради което е безсмислено да се говори за каквото и да е богопознание; нещо повече — щом разумът бъ-

де допуснат в религиозния живот и внесе в него своите съмнения, опровержения и доказателства, тогава първичният религиозен огън угасва и чо-век се намира вече в мъртвилото на религиоз-ната схоластика и софистика, които са далеч от всяка религиозност и са чужди на нейния дух. Явни наченки от такъв психологически емоциона-лизъм се срещат у Гьоте — в онази сцена от не-говия „Фауст“, гдето Гретхен пита Фауста за от-ношението му към Бога. Смутена от разсъжде-нията на Фауста, тя му поставя направо въпроса: „Вярваш ли в Бога?“ В отговор на това Фауст казва, че няма човек, който би дръзнал катего-рично да заяви: „Аз не вярвам“. Всеки човек чувствено; ала тук не може да се постигне ни-какво познание и не може да се състави никакво определено понятие; заради това и всяко име е неуместно. Фауст казва:

Аз нямам име
за това. Чувство е всичко;
а името е дим и шум,
мъгла, небесен плам.

Не е безинтересно да споменем, че не само светски психолози, но и някои видни западни богослови, като Фридрих Шлайермахер, баща на модерното протестантско богословие, поддържат такъв краен възглед за религията. Според Шлай-ермахер, религията няма нищо общо нито с поз-нанието, нито с волевите и творчески прояви на човешката личност; религията е субективно емо-ционално настроение — „чувство на зависимост“.

Наистина, психологията разглежда чувствата в отлика от интелектуалните процеси като субектив-ни състояния на съзнанието. Проф. Спиридон Назанджиев в своя университетски курс по „Об-ща психология“ пише, че чувствата са „субектив-ни и индивидуални реакции“ и „иррационални състояния“, те нямат познавателна стойност; за тях ние не можем да имаме представи; те дори мъчно могат да бъдат фиксирани и изразени с рационалистичните средства на интелекта.

Да пристъпим към критическа преценка на то-ва психологично възражение против възможност-та на богопознанието!

Още в самото начало трябва да посочим, че то е изградено на напълно погрешна психологическа

основа. Днес е установено с научна безспорност, че човешката душа представлява цялост и че душевният живот тече като единен поток, в който познавателни, чувствени и волеви процеси вършещо са проникнати и взаимно са обусловени.

Съвременната психология учи без колебание, че не съществува чисто познавателно, чисто емоционално и чисто волево преживяване. Във всяко душевно преживяване е по-подчертан един от трите психични тонове — ум, чувство и воля; той звучи в него като доминиращ тон и с това определя основния характер на преживяването; обаче опитният психолог винаги ще долови да прозвучават в него по-слабо също и останалите два тона, които обаче принадлежат необходимо към неговата структура, правят го възможно и му придават пълнота и завършеност.

Казаното важи и за всяко религиозно преживяване, което по своята психична структура не се различава от никое друго душевно явление. Психологически е напълно неправилно да се твърди, че религиозното преживяване е дело само на чувството и следователно в него няма никакви познавателни елементи. Както всяко дълбоко преживяване, така и религиозното, е вкоренено в най-дълбоките пластове на душевната цялост и оттам се проектира в ясното съзнание в сферата както на чувството, така и на ума и на волята. Религиозният живот като нормална проява на човека извира из недиференцираната дълбина на човешката душа; поради това той не се проявява и не може да се проявява само в емоционални състояния — в него има също безспорни познавателни и волеви моменти. Един от най-видните психолози на религията през новото време е философът Уилям Джеймс. Според един негов израз религията е „сложно явление“. Това ще рече, че от гледище на психологията религията не се корени нито само в интелекта, нито само в чувството, нито само във волята. Напротив, преживяването на религията обхваща цялата човешка душа, всички нейни страни — проявява се в тях, импулсира ги и ги вдъхновява за пълно развитие и творческо разкритие.

Дори ако бихме допуснали, че религиозният живот би се движил предимно в сферата на чувството и би се изразявал в едни или други емоционални състояния на съзнанието, пак не ще можем да отречем наличието на религията на всякакви познавателни процеси, а отгук и възможността на богопознанието. Психологията на чувството привежда безброй безспорни доказателства, че никое чувство не е възможно без определено предметно съдържание, което го поражда, обуславя и в значителна степен определя характера и силата му. Нима можем да имаме естетически чувства, без да съзерцаваме и следователно без да познаваме в някаква степен някой красив предмет? Нима можем да преживяваме ясни чувства на радост или на скръб без никаква известна нам причина, която предизвиква тези чувства като реакции на нашето съзнание? И по-нататък, никое чувство не е чисто субективна реакция на човешкото съзнание. Наистина, много неща в чувствата са обусловени от индивидуалната структура и моментната нагласа на съзнанието. И все пак те ни доставят своеобразна вест, следователно и някакво познание, за обек-

тивния свят, и тази вест допринася извънредно много за по-пълното и по-цялостно познаване не само на заобикалящата ни действителност, но и на всеки предмет на научното изследване. Докато не обикнем предмета, който подлагаме на научно изследване; докато не го изучаваме с увлечение и докато научните постижения от нашата изследователска работа върху него не ни станат скъпи, ние не можем да постигнем истинско и задоволително знание.

Напълно в аналогия с това, и религиозното чувство не е някакво безпредметно, неопределено и мъгливо чисто субективно състояние на съзнанието. По някакъв начин ние трябва да осъзнаем наличието на нещо Божествено и да изпитаме върху себе си Неговите въздействия, за да се породят у нас едни или други религиозни чувства. Така породените религиозни чувства вече сами по себе си ни дават някаква вест за Бога — не само за съществуването Му, но донякъде и за същността Му, и за свойствата Му, и за действията Му, и за отношенията Му, към нас и към другите люде. Голямото разнообразие на религиозните чувства не се обуславя само от индивидуалните особености и различните душевни нагласи на вярващите, а и от богатството на религиозните усещания, представи, понятия и идеи — всички почерпени по един или друг начин чрез богопознанието. Вследствие на това мистиците, които са имали най-дълбоки религиозни чувства, не са били чисто емоционални натури. Най-бележитите религиозни мистици на човечеството — да споменем поне Платон, Плотин, Спиноза, Данте и Милтон от една страна и Климент Александрийски, Ориген, св. Григорий Богослов, св. Григорий Ниски, св. Иоан Златоуст и блаж. Августин от друга страна — не са били люде само на силни емоционални изживявания, но и задълбочени мислителни, отличаващи се с проникновена интуиция и с остра критическа мисъл. Благодарение на това те са завещали на човечеството безсмъртни творби с гениални религиозно-философски прозрения и постижения.

И тъй, религията не е дело само на чувството и от нея не са изключени всякакви познавателни елементи. Нещо повече — самото религиозно чувство за своята поява и в своята структура е обусловено от богопознание и само е един от органите на богопознанието. Ако религиозното чувство не би било предшествувано от някакво богопознание и ако само не би ни поставяло в отношение с Бога и не би донасяло в съзнанието ни някаква вест за Него, то би било безпредметно, безсъдържателно и мъгливо чувство, което не бихме могли дори да определим като религиозно, защото у него не би могло да се установи никаква определителност, камо ли да му придадем някакво жизнено, нравствено и творческо значение. А знайно е, че религиозното чувство е двигателна, градивна, нравствено прераждаща, вдъхновяваща и творческа сила. То обаче е такава, защото се прониква и вдъхновява от великите истини на вярата — за всемогъщия, премъдър, любещ и свет Бог — Творец, Изкупител и Осветител.

Д-р Ив. Г. Панчовски

Основите на единството на църквата според православното предание

БЕСЕДА, ИЗНЕСЕНА ПРЕД СТУДЕНТИТЕ-БОГОСЛОВИ, Г. Г. ПРОФЕСОРИТЕ И БЛАГОЧЕСТИВИ ХРИСТИЯНИ НА 13 СЕПТЕМВРИ Т. Г. В АУЛАТА НА ДУХОВНАТА АКАДЕМИЯ ОТ ГОСТУВАЩИЯ В БЪЛГАРИЯ ФРЕНСКИ ДУХОВНИК ИЕРОМОНАХ ПИЕР Л'ЮИЕ, СВЕДЕНИЯ ЗА КОГОТО ДАДОХМЕ В БРОЙ 34 ОТ 27 СЕПТЕМВРИ Т. Г. НА „ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК“

Безспорен факт е, че понятието за единство е от съществено значение за християнската мисъл. Според 9-я член на Символа на вярата, качеството на истинската църква да бъде една се явява като един от нейните съществени белези, наред с другите ѝ три белега: светост, съборност и апостоличност. Впрочем, съществува тясна връзка между тези атрибути: Апостолската църква може да бъде само една, защото и светите апостоли са били пратеници и проповедници на Единия Господ; православното схващане на идеята за съборност и за светост също така предполага единството на Църквата. — Как разбира Православната църква понятието за църковното единство? — Това ще бъде темата на нашето скромно изложение.

* * *

Като засягаме този важен въпрос от историята на Църквата, необходимо е преди всичко да установим, че всички християнски изповедания дават по него твърде различни отговори. От друга страна трябва също да отбележим, че православното становище бива често зле разбрано, тъй като поради оригиналния си характер, по който то се отличава от становището на римокатолицизма, от една страна, и от това на религиозните групировки, произлезли при Реформацията през XVI век, от друга. Разбира се, становището на Православната църква по този въпрос не представлява нищо ново; и всеки безпристрастен църковен историк лесно би могъл да докаже, че това становище е било всеобщо прието от всички християни преди големите разриви, настъпили през XI и XVI векове. И само изчезването на православното предание на Запад е затъмнило това древно понятие за църковно единство.

Ние посочихме, че макар и всички християнски общини да имат някакво понятие за това единство, тези техни понятия обаче далеч не се сходжат. По същество могат да бъдат различени два типа схващания:

1. Християнски изповедания, които имат идея за конкретно единство на Църквата; 2. Християнски изповедания, които нямат ясна идея за конкретно единство на Църквата.

Към първата група в наши дни положително спадат само Православието и Римокатолицизмът, а към втората — всички останали християнски групировки. Трябва обаче веднага да прибавим, че тази класификация, колкото и необходима, е все пак твърде кратка, особено за втората група, чиято становище е определено само по отрицателен начин. В пределите на тези групи огромни различия разделят всевъзможните видове учения за Църквата.

Известно е, че християнските групировки, произлезли при Реформацията в XVI век, са загубили идеята за конкретно единство на Църквата. Ние бихме се отклонили твърде много от нашата тема, ако изследвахме защо и как е станало това. Нека отбележим само, че развоят на протестантското богословие отбелязва тъкмо една от страните на това изчезване на понятието за Църквата, в традиционния смисъл на думата. Напротив, либералното течение в протестантските църкви през XIX и XX век дава нов облик на този еклизиологически релятивизъм. Разграничението, което всички протестантски богослови прокарват между конкретните църковни общини — „църквите“, от една страна, и обществото на „предопределените“, което представя според тях действителната Църква, от друга, — това разграничение вече показва, че идеята за единството на Църквата, като конкретно историческо общество, колкото и важна да е тази идея, не би могла в техните очи да има първостепенно значение. Би могло да се каже, че за тях съществува по-скоро въпросът за „единението на църквите“, отколкото за единството на Църквата.

Ако поставяме в една и съща групировка православните и римокатолиците, то е защото и едините и другите утвърждават, в противовес на протестантите, че конкретната и историческа църква е действително Църквата в пълния смисъл на тази дума. Православната църква и Римокатоличката църква изповядват, че единството на Църквата е един конкретен факт и че, следователно, в строгия смисъл на думата, само една от двете общини може да бъде наречена „църква“ и че тази църква е била основана от Исуса Христа и че въпреки всички прегъби тя ще пребъде до свършъка на вековете, понеже портите на ада не ще ѝ надделеят (Мат. 16:18). Тук спира сходството между римокатоличкото и православното учение за единството на Църквата. Православните и римокатолиците изповядват един и същи догмат за единството на Църквата, но съдържанието на този догмат — ако може тъй да се изразим — е значително различно у тях. Римокатолиците схващат църковното единство главно като пълно подчиняване на авторитета на Папата, смятан от тях за наместник на Христа, и следователно общението с Римския епископ — „приемник на св. ап. Петър“ — се явява за тях белегът за принадлежност към едната и света църква. Папското единовластие обезпечава в техните очи единството на църквата и тъй като според официалното римокатоличко учение Папата е върховният и непогрешим учител на Църквата, то вероучителната истина се оказва подчинена на нерархическото послушание, когато в същност би трябвало да бъде обратното.

Това схващане за църковното единство, макар и да е твърде просто, не е обаче традиционно, тъй като е било непознато на Църквата, от първите векове. Появило се едва по-късно, то предизвикало силни протести, и тъкмо този погрешен възглед, чрез реакция, повлякъл разрушителната вълна на Реформацията, която довела до едно дълбоко неразбиране на истинското понятие за църковното единство на Запад.

Според православното учение, главната основа на църковното единство се състои в единството на вярата. Това единство е свършено, всецяло, абсолютно. Немислимо би било да не съществува в Църквата свършено единомислие и единодушие в основните истини на Христовата вяра, под които ние не разбираме само някакъв неопределен явор минимум, а всичко, което Църквата е учила и изповядвала всякога и навсякъде. Така например едно чисто външно единство от административен характер, но лишено от единството на вярата, представлява за православието същински парадокс и безсмислица.

Обратно, православието не мисли, че действителното единство на църквата трябва да се отъждестви с някаква единовластна църковна система; според него конкретното единство на църквата се проявява в еднаквостта на вярата и в священоеднейственото общение между епископите на всички поместни православни църкви. Това общение в светите таинства се обуславя и добива смисъл само при положение на единство във вярата. Ето защо, изповеданието на вярата, което прави всеки епископ при ръкоположението си, има дълбок смисъл. Така също и разпращането на известителни послания, съдържащи православната вероизповед, от всеки предстоятел на поместна църква при интронизацията му не означава само акт на учтивост, но отбелязва много ясно единството на православния епископ, което има за основа общността във вярата.

Може би някои ще възразят на нашето схващане за църковното единство, че то е твърде слабо, и че една здрава административна организация на чело с един земен началник е за предпочитане пред нашата система на поместни автокефални църкви. Но такова едно възражение само изглежда да е благовидно. Трябва преди всичко да отбележим, че дори и Римската църква, въпреки своята централистична система, не е останала незасегната от

разколи, както добре се вижда, например, от случая с Великата западна схизма в края на средните векове (XIV век — Авиньонския плен).

Най-напред не бива да изпускате из пред вид, че Църквата не е общество, което преследва земни цели и следователно което да има нужда от структура, подобна на другите земни общества. Още във Ветхия завет Бог заявява чрез св. пророк Исаия: „Моите мисли не са ваши мисли, нито вашите пътища са Мои пътища. . . Но както небето е по-високо от земята, тъй Моите пътища са по-високо от вашите пътища, и мислите Ми — по-високо от вашите мисли“ (Ис. 55:8—9). Тази непостижимост на Божествените мисли трябва да бъде взета под внимание при разсъжденията ни за същността на Църквата.

В Църквата, според нашето каноническо законодателство (34 апостолско правило), съществуват първостоятелни, но не и един единствен първостоятел. Разбира се, тук не става дума за първенство по чест, каквото в Църквата винаги е имало, но за първенство по власт. И наистина, в църковната история се установява, че някои престоли са упражнявали понякога едно изключително влияние върху църковния живот, както например Рим и Цариград; също тъй някои отделни православни епископи, при тежки моменти, са бивали същински водачи за цялата Православна църква, какъвто е случаят със св. Атанасия Велики по време на арианската криза. От друга страна, не може да се отрече, че някои влиятелни църкви, разполагащи с мощни средства, под въздействието на честолюбиви иерарси, са се стремели произволно и незаконно да се намесват във вътрешните дела на други автокефални църкви; обаче православната църковна съвест е реагирала против подобни посегателства; така например прочут ще остане протестът на африканския епископ против самоволната намеса на Римския папа в началото на V век. Дори след религиозното отпадане на Запада от Изтока, домогванията на римските първосвещеници да контролират, а след това и да подчинят напълно западните поместни църкви, са срещали енергична съпротива, особено от страна на галиканския епископат в някогашна Франция (както добре е изложил това френският православен църковен историк от миналия век отец Владимир Гетте).

Напротив, централистичните опити никога не са имали успех на Изток, защото докато на Запад само Рим се ползувал с високо религиозно обаяние, Изтокът бил богат с множество градове, които пазели древното апостолско предание; затова дори политическата централизация на Изтока около Цариград, въпреки някои стремежи в такъв смисъл, не довела до пълно и окончателно централизиране в религиозно-църковно отношение.

След като арабското нашествие ослабило древните църкви на Изтока, покръстването на славянските народи и след това създаването между тях на автокефални църкви спомогнало за конкретното поддържане на принципа за църковното единство, съществуващо между поместните църкви, които се управляват свободно, съобразно със светите канони.

* * *

Аз дълбоко наблегнах върху това, че главната основа на църковното единство е единството във вярата. От това обаче не би трябвало да се заключава, че за Православият принципът на църковното единство е нещо напълно отвлечено. Единството на вярата води до редица последни, в които се проявява напълно неговият конкретен характер. За нас, христианин, да имаме същата вяра не означава само да имаме умствено една и съща вероизповед, но това значи да живеем един и същи живот, да принадлежим към едно и също Тяло, Главата на което е Христос. Не бива да забравяме също така, че светите канони, спазвани от Православната църква, отразяват великите истини на православната християнска вяра, и следователно спазването от цялата Православна църква на същото каноническо право е едно практическо последствие на пълната хармония във вярата. Също така и нашият православен стил на духовен живот има дълбоко догматически характер и, като такъв, отразява също единството на вярата.

Трябва обаче да се подчертае следното нещо: понятието за църковната автокефалия трябва да бъде разбирано правилно, а именно: че всяка отделна автокефална църква не съставя никаква изолирана клетка, която да може да живее със собствен живот и напълно затворена сама в себе си; автокефалия не означава автархия, т. е. самозадоволеност. И дълг е на всеки православен християнин и особено на църковните пастири никога да не изпускат из пред вид този смисъл на вселеността на Православната църква, вселеност на Христовата църква, при която се преодоляват местните лични интереси или народностни съперничества. Впрочем, честите срещи между епископи на отделните поместни църкви, които срещи винаги и до последно време стават, без да говорим за църковните събори, добре показват действителния характер на православното единство.

Православната църква горещо желае да се осъществи обединението на всички християни; но това обединение може да се осъществи само чрез съвършеното единство във вярата; това съкровище на вярата Православната църква го е запазила вярно през вековете и тя се моли, щото всички, които са се отклонили от нея, да се възврънат към нея и чрез нея към пълна вяроност спрямо благовестието Христово, предадено на света чрез апостолите и чрез техните законни приемници — православните епископи. Но по силата на своята гъвкава административна структура, която психологически се приспособява към духа на всеки един народ, Православната църква сочи на отделените се от нея християнски общини единствения традиционен път на възвръщане към единството, а именно: свобода на поместните църкви при пълно единство във вярата и любовта. Тогава именно ще има „едно стадо и един Пастир“ (Иоан. 10:16), Който е нашият Господ Исус Христос.

Суеверието

Суеверието е голяма и опасна язва в духовния живот на човека. Истинската, чистата вяра във всички свои проявления и характерни особености е била и си остава стимулираща, творческа сила, когато суеверието всякога е било сила спираща, потискаща, а твърде често и разрушваща духа на човека. Въпреки тая тъй основна разлика между вяра и суеверие преходът от първата към второто е лесен и твърде често явление тогава, когато вярата не се съпровожда от добро насочване и истинско хранене и поддържане на религиозната потребност; когато не се работи за правилното изясняване и задоволяване на религиозното чувство. Неясненото, смътното стремление към задоволяване на също такава неяснена, смътна в своите движения религиозна потребност неминуемо води до празна вяра, до суеверие, до създаване на лъжливи образи, на несигурни начала, до твърде погрешни отношения в религиозния живот на човека. Поради това и св. апостол Павел много добре характеризира това състояние на езичеството и на погрешните религиозни представи и принципи, които са водили и водят езичници-

те чрез несъвършенна вяра до груби суевения. Светият апостол иска от хората добре да познават нещата, да изследват истината и отбягват заблудата. За да могат да вършат това и да достигат до истината, Бог е дал на хората всичко необходимо. Той е разкрил истината и за Себе си чрез творението. Но хората въпреки това „държат истината в неправда“ (Римл. 1:18).

Преходът от вярата към суеверието най-лесно става тогава, когато вярата е помътняла, лъжливо насочена или съвсем загубена, а религиозното чувство е отклонено от естествената си насоченост.

Суеверията биват толкова много и толкова разнообразни, че трудно биха могли да бъдат изброени и обгърнати. Но едно у тях е всякога на лице: пълната нелогичност, неразумност, необоснованост и бърза разпространяемост, епидемичност.

Има люде, които с някаква гордост явяват своето суеверие, считайки вярващите в Бога за изостанали, едва ли не и за съвсем некултурни. Своята напредничаност, своята „издигнатост“ те измерват с неверието си в Бога

и с отхвърляне на религиозния култ. Мнозина от тях гледат с някакво особено съжаление на тях, които вярват и ходят в църква, молят се и изобщо спазват изискванията на своята християнска вяра и установените от църквата служби и обреди, задоволяващи техните религиозни потребности. Такива люде често се стараят да докажат на вярващите, че трябва да се освободят от подобни „предразсъдъци“ и „празни работи“, да се „еманципират“ и станат напредничави, истински културни граждани. Но ето че тъкмо между такива културни и напредничави, прогресивни люде се загнездва суеверието и то в твърде странна и дори смешна форма и вид. Вярвам, че мнозина са имали случай да наблюдават как в обществото, щом стане дума или бъдат някои запитани как им вървят работите, как са със здравето си, те отговарят, че са добре, че всичко върви у тях добре и веднага прибавят: „Но да чукаме на дърво“ и веднага правят това.

Разбира се, че подобно чукане на дърво се върши не само от невярващи, наричащи себе си „прогресивни“, а и от някои истински вярващи, благочестиви, културни и разумни хора. Ако се запитаме защо едините и другите вършат това, бихме могли да отговорим само така: и едините и другите не си дават сметка за това, което вършат и в което ВЯРВАТ. Отрицателите на вярата в Бога, отричащите Промисъла Божии към хората допускат, въпреки своята издигнатост и разумност, че тяхното чукане на дърво има чудодейна мощ, че то предотвратява лошите сетинни от действието на някаква зла сила, ревнива и завистлива, която може да увреди на здравето, на щастие им, ако не чукаят на дърво. Това разбира се е вяра, но вяра празна, странна, която обикновено се нарича суеверие. При малко замисляне не е трудно да се открие пълната несъстоятелност на допускането, че чукането може да има силата на щит срещу злото.

Религиозните, вярващите в Бога люде, в подобни случаи, като чукаят на дърво, съвсем не си дават сметка, колко много те понижават вярата си, щом издигат в фактор подобно едно действие и му предават чудодейна, предпазваща ги сила. Тука става пренасяне на рязането върху неразумното, заместване на истината с лъжата, защото какво друго може да бъде вярата им в чудодействената сила на чукането на дърво освен лъжа?

Друго едно, твърде много разпространено суеверие е разпращането на разни, често пъти безсмислени молитви, „чути“ вещи гласове и пр., които трябва да се препишат дванадесет или повече пъти и да се пратят на също толкова близки, за тяхно щастие и благополучие, както и за щастие на тия, които ги пращат. Спомням си, че някога в Киев ми показаха такава една молитва, която от невежо препишване или изобщо такава е била по начало бе без всякакъв смисъл, но която завършваше с заплашване, че ще те постигне голямо нещастие, ако не я препишеш и пратиш на приятели и не я четеш всяка сутрин и вечер.

У нас често — както в миналото, тъй и сега — се наблюдава пращането на молитва с поръчение да бъде препишана по 12 или повече пъти и пратена на толкова близки хора. Обикновено в тях се казва, че се чул глас във време на света служба в Йерусалим или другаде, или че тоя глас бил чул от някой патриарх или епископ, или пък това е гласът на някой виден светия. След това се подканят получените тая молитва непременно да я препишат по 12 пъти и да я пратят на близки, иначе ще ги постигне нещастие. Ако изпълнят поръчението, те ще имат някое щастие или голяма печелба. Посочват се дори имена и факти на подобни било нещастни, било щастливи случаи.

Напоследък такива преpraщания на „молитви“ от подобен род зачестиха. Сега гласът идва или от Мексико или от Витлеем. . . . Ето и текстът на молитвата, уж чути във Витлеем: „Молитва. Бог е с нас. Един християнин от Витлеем чул глас, който казвал: „Св. Боже, св. Крепки, св. Безсмъртни, помилуй нас“. Молитвата била чути от един епископ, който казал да се препише и изпрати на 12 къщи, та да обиколи света. Един жител на Русе не сторил това и загубил единствения си син на 9-ия ден. Щом получили молитвата препишете я и на деветия ден ще ви се случи голямо щастие“. А другата, от Мексико, се разпространява както на български, тъй и на френски. Нейният текст е следният: „Синджир от св. Антоний от Падуа. „Иисусе, моли се за нас“. Получих това писмо и ви го изпращам, за да ви донесе щастие. Имам вяра във вас. Не го унищожавайте. То започва от Мексико и трябва да обиколи света. „Св. Антоний се моли без спир за нас, за нашите семейства, нашите къщи, нашите дела“. Препишете това писмо 13 пъти, по едно на ден, и на тринадесетия ще ви споходни голямо щастие. Изпратете го на тия, на които вие желаете добро. Госпожа Реде го препиша и спечели 8 милиона. Госпожа Боске го унищожиха и загуби своя син. Госпожа Бернар го задържала и на 13-ия ден загина при злополука. Мнозина го препишаха заедно и получиха голяма придобивка. „Св. Антоний Падуански имай милост към нас, помогни ни“.

Както виждаме нито молитвите, нито съдържанието на писмата имат нещо изключително и важно. Това, което може да смущава, са заканите, прокобите, че тия, които не препишат писмата и не ги разпратят по познати и близки, могат да пострадат.

Мнозина имат правлен поглед на тия преpraщания „молитви“, но не всякога могат да се освободят от въздействието на това „неизвестно“, което може да последва, ако спрат разпространяванията им, за което тия писма в края вещаят било добър успех, ако писмото се препише и препраща, или нещо лошо, ако не се стори това.

Едва ли повечето такива люде, като тия, които се подчиняват на внушенията на таинствените гласове, за които се съобщава в писмата-молитви, биха правили препиши и биха ги пращали на близки и познати, ако те съдържаша някои бисери из религиозното творчество, някои дълбоко поучителни откъси от творенията на светите отци или други църковни писатели. Сигурно тия откъси и произведения не биха „обиколили света“ както „гласът из Мексико“ или из Витлеем, Йерусалим и пр. места, които се разпространяват при заплашвания и лоши прокоби. . . . А между това, те биха били наистина полезни не само със своето богато съдържание и поука, но и с красотата и дълбочината на своята религиозна настроеност и поезия.

Мисля, че нашите ръководители на православните християнски братства, както и всички благоговейни отци, енорийски свещеници, биха сторили голямо добро на своите членове и енориаши, ако биха разяснили безполезността на разпространението на писма-молитви като посочените по-горе и ако биха могли да посочат четива с високорелигиозна стойност и художествена красота. Подобни творби-откъси и да бъдат преpraщани на познати и близки, биха им били наистина полезни.

Проф. Г. Ст. ПАШЕВ

Църковни поклонничества

„Да управляващ, това значи да предвиждаш“.

ПОДГОТОВКА И ПРОВЕЖДАНЕ

Поклонническите екскурзии до свети места, които лятно време уреждат нашите православни братства, доставят приятни впечатления и възвишени преживявания на християните. Те допринасят твърде много за освежаването и засилването на религиозния живот.

Екскурзияните живеят определено число дни като едно голямо семейство, опознават се и се заобикват един други. Опознава ги и техният пастир-ръководител, те привикват да чуват гласа му и да вървят подире му. Екскурзияните съдействуват да се опознаят, също така,

родните манастири и по-забележителни църкви в големите градове и това обстоятелство спомага за създаване на определена църковност у някои християни, които през годината по-рядко са идвали на църква. Общото пение на братствени и църковни песни, срещите с други братствени членове, духовните беседи и специални богослужения по манастирите пък утвърждават във вярата и укрепват в църковността мнозина православни. Всеки свещеник, който е провеждал екскурзия със своите енориаши, опитно се е уверил в огромната полза, която тя е принесла и го е подпомогнала в църковно-енорийската му дейност.

Трябва да отбележим, че засега нашите църковни екскурзии се провеждат стихийно, безпланово, при слаба организация, множество пречки и неудобства, при дватри главни маршрута и т. н. Това струва много нерви и сили на свещеника-ръководител и на самите участници, като не са рядко случанте, когато някой свещеник, след завършването си от екскурзия, да откъхне и да си каже: „Втори път не ми трябва да се залавям с такава работа!“

Имайки пред вид опита си като ръководител на братствени екскурзионни групи, ще си позволя да направя някои препоръки по подготовката и провеждането на църковните екскурзии.

Подготовката трябва да се извърши най-напред централно, от Св. Синод и митрополитите, а после и от самия свещеник-ръководител.

1. Обща подготовка

Необходимо е да се изгради при Св. Синод една централна екскурзионна комисия, а при всяка митрополия — епархийска комисия. Епархийските комисии ще имат грижата да уточнят кои селища и манастири от епархията биха били интересни за посещение през лятото с поклонническа цел и да подсилят необходимите удобства за пренощуване и въобще за прекарването на групите на тези места. Също така, те трябва да назначат по един свещеник (или монах) за отговорник по екскурзиите за всеки обект отделно. Отговорникът трябва да има задължението да посреща и изпраща групите на гарата, да бъде в постоянна връзка с тях, да ги развежда из града (манастира), да ги осведомява за разписанието на влаковете и др. През време на престоя на групата свещеникът-отговорник следва да бъде освободен от пряката му служебна работа, а неговите събратя задължени да го заместват.

Централната комисия, от своя страна, трябва да назначи отговорници за София и старопопигналните манастири и да подсилят битови условия за пренощуване и прекарване в тези места.

Необходимо е, с помощта на Св. Синод, митрополитите и православните братства да си набавят дюшеци и възглавници за всички обекти, да се поставят в църковните дворове дървени пейки и маси за хранене, сандъчета за отпадъци, да се подсилят вода за измиване и др. потребни неща, свързани с престоя на групите.

След уточняването и обзавеждането на обектите, епархийските комисии трябва да изпратят на централната комисия подробни сведения за подходящите за посещение от братствени групи обекти в епархията.

След като събере такива сведения от всички епархии и старопопигнални манастири, централната комисия следва най-късно до м. март да ги публикува в „Църковен вестник“ за сведение и ръководство на свещениците.

Централната комисия следва да подсилят топла храна за поклонниците, срещу заплащане само стойността на продуктите, в най-посещаваните манастири и градове. Също така, в най-посещаваните манастири и градове, следва да бъдат определени изповедници и сказчици, които през целия сезон да бъдат в услуга на гостите.

2. Енорийска подготовка

Още от есента свещеникът следва да напомни на енориашите си, че през идущото лято ще има екскурзия, и да ги подкани да започнат да си спестяват пари за тази цел. Всяка сестра може да си внася през годината при свещопродавеца известни суми, за които той им дава разписки, и когато дойде време за екскурзия, сестрите неусетно са си осигурили средствата. Ако пък, по някои причини, сестрата не ще може да дойде на екскурзия, спестените от нея суми ѝ се връщат.

За да могат да вземат участие в екскурзията по-голям брой братствени активисти, повечето от които са с

ограничени финансови възможности и нямат достатъчно средства да тръгнат на една голяма екскурзия, може да се устроят общи братствени маслосвети (едни или няколко) при определени празници и случаи, като приходът бъде за екскурзията.

Когато свещеникът прочете публикувания в „Църковен вестник“ списък на подходящите за посещение църковни обекти, трябва най-малко един месец преди датата на тръгването да уточни в подробности маршрута и най-широко да го разгласи. Ако прибръзано се устроят екскурзията, ще има доста християни, които впоследствие ще се сърдят, загдето не са могли да научат и да вземат участие в екскурзията. След разгласата, трябва в кратък срок да се състави списъкът на участниците и да се започнат с тях редовни спявки по няколко пъти в седмицата и то месец и повече преди тръгването. Зауважават се братствени и други религиозни песни. Води се списък на присъстващите при условие, че който не идва на спявките, няма да вземе участие в екскурзията. Резултатът ще бъде много добър. От една страна, се осигурява значителна група богомолци за вечерните в едно продължително време преди екскурзията, а и навсякъде групата ще бъде в състояние да пее. Бъдащите екскурзианти още от тези спявки се опознават и сприятеляват. Не ще бъдат редки случанте, когато някоя записали се за екскурзията, макар и преди съвсем рядко да са посещавали богослужението, след това да станат усърдни братствени членове и църковни труженици.

Месец преди тръгването, свещеникът трябва да пише официални писма до съответните епархийски начальства, игумени на манастири, архиерейски наместничества и други, с обозначение на точната дата на пристигането и дните на престоя, а също така и броя на участниците в групата. Добре би било свещеникът да пише и частни писма до някои свои познати свещеници, монаси или други лица, живущи в заплануваните обекти, с молба и те от своя страна да се погрижат за по-доброто настаняване на групата. Най-малко една седмица преди тръгването свещеникът трябва да обяви на участниците програмата (хубаво е тя да се напише и постави на лично място в храма), с точно обозначение кой ден, с кой влак, в колко часа, къде ще се пристигне, колко дни престой ще има в този обект и др. Това ще даде възможност на екскурзиантите своевременно да пишат писма на свои роднини и близки в тези места, за да се видят с тях, или че ще им гостуват през тези дни. Също така, тази програма, и възможно точно ѝ спазване, при някои спешни случаи, осигурява възможността за влизане във връзка с водача или членовете на групата.

3. Провеждане на екскурзията

Два-три дни преди тръгването е период на трескава дейност от страна на ръководителя. Най-напред трябва да се купят елементарни лекарства, необходими при пътуването на голяма група, и да се определи една сестра от участничките, сравнително по-запозната със санитарното дело, която да съхранява лекарствата и да бъде в здравна услуга на групата.

Ръководителят трябва да определи един от по-будните и итергани участници в екскурзията за свой помощник, на когото да възложи изпълнението на някои технически задачи. Също така, общата група трябва да бъде разделена на отделни групи от по десетина души, като всяка група си има специален отговорник. Това разделение ще спомогне за по-бързото проверяване състава на групата при качване и слизане от влака, при събиране на някои такси за снимки, нощуване, багаж и при др. случаи.

Два дни преди тръгването ръководителят трябва да събере групата в храма, да отслужи молебен за благополучно пътуване и спомене имената на участниците и да им даде някои важни напътствия за пътуването.

След това ръководителят трябва да изготви два списъка на участниците, две писма до началника на гарата и билети за всеки по отделно, на които да се пише името и презимето на екскурзианта, номерът на бланковия билет и да се сложи печатът на братството. Хубаво е тези билети да бъдат от картон (или по-твърда хартия), за да се запазят за по-продължително време, и да се напомни на сестрите, че тези билетчета трябва да ги пазят най-внимателно до края на екскурзията. Един ден преди тръгването ръководителят следва да извади бланковия билет, да завери на гарата списъка и писмото и да подпечати малките билетчета.

Ако групата е по-голяма, следва един ден преди тръгването да се представи на началника на гарата писмо за запозване на вагон за групата.

Такива писма (с бланка, изходящ номер и печат) ръководителят трябва да изготви и да носи със себе си и за всички гари, където групата ще прави прекъсване в пътуването или ще сменя влака. За пътуване по Дунав ръководителят трябва да изпрати телеграма до „Българско речно плаване“ — Русе (Видин или Лом) за ангажиране легла в парахода.

Също така, свещеникът трябва да си изготви няколко списъка на участниците и да си вземе бели листове, на които да постави бланката и печата на братството, за да си послужа с тях, където стане нужда при пътуването. Понякога се налага да пишем служебни писма или пък да представяме списък на групата. Например в Русе, за да се разгледа „Моста на дружбата“, се изисква заверен списък от милицията.

В деня преди тръгването ръководителят трябва да прати телеграма до съответната митрополия или манастир, закъдето ще се пътува, с обозначение точния ден и час на пристигането. Такива телеграми трябва да се изпращат и когато се прекъсва някъде, за следващия обект. Телеграмите са необходими, защото писмото, което е изпратено много по-рано, може да е забутано или забравено, или пък може да има някоя промяна в програмата на пътуването.

ИЗ ЖИВОТА НА ЕПАРХИИТЕ

ПЛОВДИВСКА ЕПАРХИЯ. Ден на религиозен подем. — С благословението на Негово Светейшество Българския патриарх Кирил на 30 септември т. г. в китното средногорско с. Баян, Панагюрско, бе чествувана 120-годишнината от раждането на съзаклятника от Априлската епопея Поп Грую Тренчев. Активни участници в това скромно по външен вид, но богато по дух църковно тържество бяха и православните християнски братства в околията, които същевременно уредиха първия свой събор. В ранното неделно утро тук пристигна и Негово Преосвещенство св. Главиницкият епископ Стефан, викарий на Негово Светейшество в Пловдив, придружен от секретаря на митрополията и двама свещеници. Негово Преосвещенство отслужи св. Литургия с участието на 12 души свещеници и дякони. На края Преосвещеният епископ говори върху евангелския текст: „Който иска да върви след Мене, нека се отрече от себе си, да вземе кръста си и да Ме последва“. Отслужи се последователно заупокойна молитва за легендарния поп Грую и починалите братствени членове, както и молебен за здравето и успеха на братствените дейтели. Прекрасен доклад за делото на Поп Грую изнесе Пловдивският свещеник протоиерей Димитър Георгиев, а прот. Никола Попниколов изнесе отчет за досегашната дейност на православните християнски братства в околията. След това множеството во главе с Преосвещения епископ се отправи към общоселските гробища, където след кратка заупокойна произнесоха прочувствените слова господа Ангел Уливеров, председател на местната ОФ организация, Иван Мутев, представител на местното читалище, и енорийският свещеник свещеноиконом Георги Атанасов, а духовните ръководители на отделни братства положиха венци от живи цветя в знак на вечна признателност.

Предложението от името на събора да бъде изпратена поздравителна телеграма до първоиерарха на родната ни Православна църква патриарх Кирил бе посрещната с въодушевление. Тържеството бе закрито от Преосвещения епископ Стефан с пожелание да помним и се възновяваме от делото на априлци, обагрено и с кръвата на плеадата расоносци от рода на Поп Грую. Заклучителните му думи бяха: „Чрез просвета в православните християнски братства да следваме техния родолюбив пример и да не остане енория без братство“. Тъй завърши денят на религиозен подем в с. Баян, Панагюрско. — Протоиерей Н. Попниколов.

Най-после идва ред на пътуването. При такава голяма подготовка, разбира се, неприятностите и изненадите ще бъдат сведени до минимум. Все пак, свещеникът трябва да се въоръжи с голямо търпение и да пази нервите си, за да не обиди или нагруби някой от участниците, защото тогава резултатите ще бъдат отрицателни. Свещеникът трябва да внимава да не дружи и интимнични по време на пътуването само с отделни лица от групата, а останалите да пренебрегва. Той трябва да знае, че всяка негова постръпка се следи и претегля! Добре би било свещеникът да си носи няколко свои проповеди и беседи, та при всяко свободно и удобно време духовно да наставлява енорияшите си. Те са винаги на негово разположение и той трябва да използва това предимство като душепастир. Също тъй, ръководителят трябва по манастирите и големите градове да потърси някои по-известни сказици, които да помоли да изнесат беседа пред неговата група. Хубаво би било да се уреждат и срещи за обмяна на опит с другите християнски братства в посещаваните места, като предварително се влезе във връзка с ръководителите на тези братства.

Църковните поклонничества са твърде важен сектор в нашата дейност и ние трябва добре да ги организираме и провеждаме. Затова крайно необходимо е отрано да се подготвим. А ние разполагаме с достатъчно средства и възможности за образцово организиране и провеждане на църковните поклонничества.

Свещ. П. ПАМУКОВ

СЛИВЕНСКА ЕПАРХИЯ. Апостолският подвиг на митрополит Никодим. — Голяма трудност представлява за енорийските свещеници, особено през зимата, обхождането на съставните енории, пръснати из северните балкански кътове на Айтоск и Поморийска околии. Поради това начесто се получават в св. митрополия молби за прехвърляне на селища от една енория в друга.

С намерение за правилно отношение към тези трудности на свещениците Негово Високопреосвещенство митрополит Никодим, придружен от един епархийски съветник и двама свещеници, предприе от 9 до 13 октомври пеша служебна обиколка из тия села. Той тръгна от гр. Айтос, мина през селата Пещерско, Ръжича, Разбойна (Айтоско), Бялово, Козичено, Панигово, Раковско и Приселци (Поморийско) и завърши обиколката си в китния морско-балкански курорт Обзор.

Навсякъде, по пътя, край нивите, в гората, и в селата, митрополит Никодим сърдечно и отечески разговаряше със своите епархиоти и благославяше техния есенен труд. Макар че пътуваше неофициално, на много места той бе посрещан с хляб и сол и с цветя. Съвсем незабелязано, дори и за своите спътници, той събираще ценни сведения за състоянието на храмовете, за работата на местните свещеници и за религиозните нужди на християните. Особено очудени оставаха християните, че виждат своя архиерей пеша, и непрекъснато го отрупваха с въпроси: „защо сте без кола?“, „къде е колата ви?“, „как може пеша да обхождате цялата тая наша „империя?“ — така нарече дядо М. техния откъснат край. — Нямам, повредена е — весело отговаряше дядо владика и продължаваше пътя си.

На 13 октомври групата пристигна в Обзор. За другия ден тук бе насрочена Архиерейска св. литургия. Въпреки гроздобера, селото имаше празничен вид. Узнали от радиоуредбата в селото за пристигането на скъпия гост, повечето селяни бяха почистили дворовете си и наизлезли край портите си да го посрещнат.

В 18 часа бе отслужена Велика вечерня, на която дядо Никодим говори за празника „Покров Богородичен“, а в неделя отслужи св. Литургия в съслужение с бургаския архиерейски наместник и множество свещеници и говори върху евангелския текст: „Както искате да постъпват с вас човеците, тъй и вие постъпвайте с тях“ (Лук. 6:31).

На другия ден с рейса през Несебър и Поморие той пристигна в гр. Бургас и веднага продължи с влака пътя си за Сливен. — Прот. Д. Жеков.

ОТЗИВИ И БЕЛЕЖКИ

ЗА НАРОДНИТЕ БУДИТЕЛИ

В брой 44 от 1 ноември 1956 година на в. „Литературен фронт“ е поместена статия „Будителите“ от Веселин Йосифов. Тая статия стопля, ободрява, радва. Поместваме я с малки съкращения:

Който няма очи за миналото, той не може да вижда и в бъдещето. И се лута в настоящето.

Българското възраждане започна с пламения манифест на Пансий Хилендарски: „Вънемлите ви, читатели и слушатели, роде български, кои ревнуете и усрдсуете по своего рода и по свое отечество българское и желаете разумети и знати известно заради своего рода българскаго“.

Нашата българска история не се нуждае от разхубавяване, от националистическа демагогия. Демократизъм, народност, многовековно творческо общение с великата руска сестра, уважение към другите народи са коренните неотменни отлики на българската култура, на която са чужди шовинизмът, националистическата вражда, аристократическата надменност. Към простите орачи и копачи, към овчарите и занаятчиите се обръща в своята история Паисий. И сам за себе си първият наш будител пише: „Не съм се учил никак нито на граматика, нито на изтънченост, но за простите българи просто написах“.

Даскали със селски антарии, бедни калугери и попове с потури бяха нашите народни будители. Те едва преживяваха от оскъдните грошове, събирани от бащите на учинюлюбивите българчета. От залька си късаха, за да щампират книжки в полза на народа. И след това в козиняви дисаги ги разнасяха като реликви по всички краища на Българско. Събираха спомоществатели за списания и вестници, заедно с ликовете на светците, разпространяваха образите на поборниците за българщината. А когато дотрябваше — надяваха униформата в легните на Раковски или се записваха в четите и загиваха на Балкана. Такива бяха нашите будители — учители и апостоли на свободата, патриоти и проповедници на високи социални идеали, книжовници и бойци.

В началото на годината ходих по работа в Министерството на народната просвета. И какво бе моето огорчение, когато в първия етаж, където са вратите с табелки „Министър“, „Заместник-министър“ и пр., видях много портрети, но между тях нямаше нито един портрет на народен будител. Дано сега вече не е така! — Нито в министерството, нито в училищата, нито в читалищата!

За нас не са празен лозунг думите на Георги Димитров, че в областта на културата няма малки и големи народи. Георги Димитров ни учеше, че нашият народ е малък, но с подчертана национална гордост, с героична история и хилядолетна култура.

А в сегашните наши календари не е отбелязан „Празникът на народните будители“. Тъкмо в свободна социа-

листическа мати България трябва да заблестят с истинската си светлина имената на Неофит Бозвели и Софроний Врачански, на даскал Тодор Пирдопски, на Бачо Киро, на Васил Априлов и Добри Чинтулов, очистени от ръждата на буржواзния национализъм.

За техния живот и за техните дела трябва да се пишат много и вдъхновени книги. Денят на народните будители е хубав български празник, на който можем да кажем много неща на света за дейците на Българския ренесанс.

Нека да утвърждаваме у нашия народ самочувствието на творец на такава културна история, с каквато малко други народи могат да се похвалят!

Идва епоха на мирно съревнование между народите. С достоинството на своята стара славянска култура в това съревнование ще трябва да участва и нашият народ — силен и бодър, въпреки изпитанията. И да не забравяме, че пътят към бъдещето започва от миналото.

— Д.

ЗА ВЪЗМЕЗДНОСТТА НА ТРУДА

Важно решение на ВС по приложението на чл. чл. 19, 20 и 67 от КТ и чл. 59 от ЗЗД

В сп. „Социалистическо право“, кн. 5 от т. г., стр. 63, е поместено много важно принципно решение на Върховния съд по приложението на горепосочените законни текстове (реш. № 252/1956 на IV-то гр. отд.).

От мотивите на това решение следват положенията: 1) че с оглед социалистическото отношение към труда и съгласно чл. 67 от КТ, който възпроизвежда принципа на чл. 73, ал. II от Конституцията, всеки труд трябва да бъде заплатен в зависимост от количеството и качеството на извършената работа. Според системата на нашето днешно законодателство не може да има безвъзмезден труд. Не е от значение фактът, че служителят е дал изрично съгласие да положи безвъзмездно труда си. Като противоречащо на началото за възмездността на труда, такова съгласие е недействително (чл. 20 от КТ). Ако подобно съгласие би било зачетено, това ще доведе до допускане възможността за експлоатация на човешки труд — нещо отречено в социалистическата държава. Обстоятелството дали в учредението е имало или не вакантна длъжност и съответен кредит от фонд работна заплата за заплащане положения фактически труд от служителю, е без значение за правото на същия да му бъде заплатена извършената работа; 2) подлежи на заплащане и онзи труд, който се извършва от работника или служителю и в случая на чл. 19 от КТ (проверка годността му да извършва определена работа или специална подготовка за дадена работа). —Л. Ч.

ХУДОЖЕСТВЕН ОТДЕЛ

В е р у ю

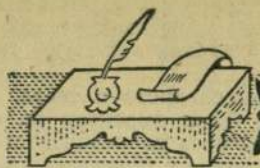
Аз вярвам във Бога-Творец на всемира,
тъй както са вярвали моите деди,
защото във Него душата намира
утеха и призив: в доброто бъди!

Аз искрено вярвам в Исуса Христа.
Сия Божий е Той и при Бога седи,
че с блага усмивка на Своите уста
говори и учи: ти честен бъди!

Аз вярвам тъй също и в Духа Светий,
Утешител благ е Той в черни беда,
И в Словото Божие — книга света,
която подканя: божествен бъди!

Да! Вярвам и вечно ще вярвам във Бога,
в Тоз, Който премъдро света нареди,
защото без Него аз нищо не мога,
а с Него грехът мен не ще победи!

Иван МИЛЕВ

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛЕТОПИС

Църковни служби на Негово Светейшество. — На 27 октомври, св. преподобна Петка Българска, Негово Светейшество патриарх Кирил отслужи св. Литургия в столичната старинна църква „Св. Петка“ и произнесе слово за празника. Присъстваха извънредно много богомолци.

— На 31 октомври отслужи св. Литургия в столичната църква „Свети Седмочисленици“. След светата служба произнесе слово за св. Злата Мъгленска и първите български възрожденци отец Паисий Хилендарски и Софрония, епископ Врачански.

— На 1 ноември, св. Иван Рилски, деня на българските будители, Негово Светейшество отслужи св. Литургия в семинарската църква „Св. Иван Рилски“ и произнесе слово за светия Отец. На службата присъствува делегацията на Датската лютеранска църква, която бе приветствувана от Негово Светейшество патриарха. Водачът на делегацията Негово Преосвещенство епископ Хофмайер отговори с кратко слово.

— На 3 ноември, събота, Негово Светейшество присъствува на бдението в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“. В края на бдението Негово Светейшество с кратко слово представи на богомолците гостите от Датската лютеранска църква. Отговори Негово Преосвещенство епископ Хофмайер.

На 4 ноември, неделя, Негово Светейшество отслужи съборна св. Литургия, съвместно с Високопреосвещените архиереи от намаления състав на Св. Синод. По време на службата гостите от Датската лютеранска църква стояха на соля. Храмът бе препълнен с народ. Негово Светейшество произнесе слово на тема „Христос — мир и радост за човека“, а след св. Литургия произнесе приветствено слово към гостите. Негово Преосвещенство епископ Хофмайер отговори с кратко слово.

— На 8 ноември, Димитровден, Негово Светейшество отслужи св. Литургия в столичната църква „Св. Димитър“. След отпуст произнесе слово за празника.

— На 10 ноември отслужи св. Литургия в Софийската църква „Св. Параскева“ и произнесе слово.

— На 11 ноември, неделя, отслужи св. Литургия в Пловдив — в църквата „Свети Петър и Павел“ и произнесе слово. След св. служба в същата църква бе чествуван секретарят на св. Пловдивска митрополия г. Стоян Минковски заради 25-годишната му служба по църковната администрация. Негово Светейшество произнесе приветствено слово към юбиляра, който със сърдечни думи благодари за оказаното му височайше внимание.

Велика годишнина. — В София на 7 ноември, деня на Великата октомврийска социалистическа

революция, сутринта пред мавзолея на Георги Димитров, където бяха заели места ръководителите на правителството и на БКП, както и официалните лица, между които и Негово Светейшество Българският патриарх Кирил, придружен от главния секретар на св. Синод Негово Високопреподобие архимандрит Максим, минаха столичани във внушителна и възторжена манифестация, при която изразиха чувствата си на любов и преданост към братските съветски народи.

Вечерта извънредният и пълномощен посланик на СССР в Народна република България г. Ю. К. Приходов даде голям прием в посолството по случай празника, на който също присъствува Негово Светейшество Българският патриарх Кирил, придружен от главния секретар на св. Синод.

Декларация на Народното събрание във връзка с въоръжената агресия срещу Египетската република. — Преди закриването на шестата си редовна сесия (2 ноември) Народното събрание гласува декларация във връзка с въоръжената агресия срещу Египетската република. В декларацията се настоява, ООН и Съветът за сигурност да вземат бързи мерки в съгласие с устава за пълното възстановяване на мира в Близкия изток.

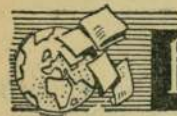
В същия дух са направили декларации правителството на НР България и постоянното присъствие на ВЗНС.

Заслужено чествуване. — На 9 ноември т. г. бе чествувана в Народната опера петдесетгодишната артистична, сценична и педагогична дейност и седемдесетгодишнината от рождението на проф. Петър Райчев. Бе представена операта „Палачо“, от Р. Леонкавалло, при нова постановка от юбиляра.

Петър Райчев е един от големите български оперни артисти, чието име е добре познато и извън границите на родината ни. Излизал е на сцената почти във всички европейски столици и то съвместно с артисти като Шалаяпин, Руфо, Тоти Далмонте. С висока култура и тънък артистичен усет, Петър Райчев, в своето дълголетно служение на оперното изкуство, се прояви и като голям режисьор и първоразреден педагог.

Почитане паметта на бившия учител от Софийската духовна семинария Ромео Чолаков. — На 7 септември 1956, в един от салоните на столичния ресторант „Опера“, се е състояла, по случай четиридесет години от завършването им, възпоменателна другарска среща на завършилите I-ва софийска мъжка гимназия през 1916 година, един от които е и Ромео Чолаков, бивш учител по български език и литература в СДС, чиято памет при този случай е била нарочно почетена с топли думи от неговите съвипускници.

Седмица на паметниците на културата и музеите. — От 11 до 18 т. м. в цялата страна ще се проведе Седмица на паметниците на културата и музеите.

ВЪЗНИШНИ НОВИНИ

Хонконг. Ветхият завет на съвременен китайски език. — Негово Благоговейнство Лю Шан-Шюнг, бивш преподавател в университета в Иен-шинг, в скоро време ще завърши превода на съвременен китайски език на първата половина на Ветхия завет, който превод той прави по староеврейския текст. Преводът е започнат преди четири години. Китайският учен счита, че ще му са нужни още пет или шест години за привършване втората половина на Ветхия завет. Преди десет години университетът в Иен-шинг е издал неговия превод на Новия завет, извършен по оригиналния гръцки текст („Сервис екуменик дьо Прес е д'Енформасион“, № 38, 19 октомври 1956).

САЩ. Нов библейски указател на английски език. — Напоследък в САЩ е бил съставен пълен указател на Библията на английски език по електронен способ посредством сметачната машина „Юнивък“ (от търговската къща Ремингтън Ренд) който указател ще бъде издаден през м. февруари 1957. По новия способ указателят, който съдържа главните думи и названия на Библията, с посочване на контекста, е бил приготвен за малко повече от две години, докато Джеймс Стронг е употребил 30 години за съставянето на своя указател, издаден в 1894 година.

Новият библейски указател ще обема 1600 страници с текст на две колони и ще представлява идеално постижение на съвременното полиграфично изкуство.

С машината „Юнивък“ за няколко часа е било извършвано това, за което по-рано е бил нужен няколко седмици човешки труд (пак там).

Единадесетата редовна сесия на ООН започна вече своята работа. Днес ООН заседава при твърде сложна международна обстановка. Предстоят за разрешаване извънредно важни въпроси, от правилното разрешение на които зависи мирът в света. Тази е първата редовна сесия на ООН, в която участва и нашата страна. Делегацията ни е възглавявана от заместник-председателя на МС, г. Карло Луканов. Особено място заема — всред важните проблеми за обсъждане — въпросът за възстановяване на законните права на Китайската народна република в ООН.

Франция. Материалните щети от войната. — До 31 декември 1955 година службата по възстановяването при Креди национал е изплатила 2.025,5 милиарда франка за обезщетения от войната.

Възстановяването на световно известния Версайлски дворец (сега музей) във Франция ще бъде привършено през 1958 година. Това възстановяване ще коства няколко милиарда фр. фр. Средствата са набавени от специална лотария, от така наречените спектакли „Звук и Светлина“, от казиното в Ангин, от Рокфелер и от субсидии от държавата. Само поправката на покривите е струвала 840 милиона фр. Без тия възстановителни работи дворецът е бил обречен на погиване.

Япония. Намаляване процента на ражданията. — Според съобщение на „Ла Прес медикал“, № 73, 13 октомври 1956, в Япония, където раждаемостта е голяма, се е прибегнало, с оглед проблемата за изхранване на населението, до намаляване процента на ражданията в размер от 30 до 40 на хиляда. Изкуственото намаляване на ражданията е в разрез с началата на Христовата църква.

Франция. Първоначалното образование и жената. — Във Франция първоначалното образование все повече минава в ръцете на жената. Днес пропорцията е: на един мъж-първоначален учител три жени, първоначални учителки. Някои не са доволни от това положение.

В действителност съвсем естествено е и е в интерес на самите деца образованието им да бъде поверено на жени („Ла Ви католик илюстре“, № 580, 28 септември 1956).

Растежът на населението в света. — Според г. Паскал К. Уелптън, бивш директор на службата за населението при ООН, през последните сто години растежът на населението в света е бил аномален, което се дължи на здравните грижи за населението и на техническото производство на храните. Ако растежът на населението се е извършвал при този ритъм още от времето на Исуса Христа, днес световното население би възлизало на 2.700.000.000.000.000.

Според пресмятанията на ООН, световното население през 1980 година ще възлиза на 3,5 до 4 милиарда души, а през 2000 година — на 5,5 милиарда души. Този бърз растеж на населението поставя човечеството пред сериозни проблеми за изхранване на хората („Ла Прес медикал“, № 73, 13 октомври 1956).

Кореспонденцията на Антон Чехов на французки. — Голямата парижка издателска къща ПЛОН е предприела издаването на кореспонденцията на Антон Чехов. Излезли са първите два тома от тази кореспонденция, обхващащи периода от 1876 до 1896, т. е. живота на писателя от неговата седемнадесета до тридесет и седмата му година. Цялата кореспонденция ще обема три, а може би и четири тома („La Газет литерер“, Женева, № 183, 4—5 август 1956).

Тревожна статистика. — Пътните злополуки в света вземат все повече човешки жертви и съставляват една от най-трудните проблеми за разрешение на съвременната цивилизация.

Според проучванията на една комисия на ООН за Европа, през 1954 година, в тринадесет страни в Европа е имало 33.228 убити и 915.826 ранени при пътни злополуки (с 10% повече, отколкото през 1953). В Европа най-много пътни злополуки стават през месеците юли, август и септември в съботните и неделни дни между 17 и 19 часа.

В Англия статистиците са установили, че върху десет деца, които се раждат, четири през своето съществуване ще загинат или ще бъдат тежко ранени при пътни катастрофи. В САЩ, през последните 55 години, автомобилът е взел повече човешки жертви, отколкото осемте войни, в които са участвували американците в продължение на 180 години: убити — 1.149.414 срещу 1.130.393; ранени — 1.350.000 срещу 1.276.520.

Според един доклад на Световната здравна организация, всред децата и юношите между 1 до 19 години различните видове злополуки дават повече смъртни случаи, отколкото заразните болести.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Епископ Софроний Врачански. Образ на съвършен архипастир. Слово от Великотърновския митрополит Софроний при извършване заупокойната молитва в къщата в Арбанаси, гдето през 1794 е живял приспопаменният епископ Софроний Врачански.
2. Спестовността и Църквата Христова. По случай Деня на спестовността.
3. Възможността на богопознанието в светлината на психологията. — Д-р Ив. Г. Панчовски.
4. Основите на единството на Църквата според православно-православното предание. — Иеромонах Пиер Л'Юийе.
5. Суеверното. — Проф. Г. Ст. Пашев.
6. Църковни поклонничества. — Свещ. П. Памуков.
7. Из живота на епархиите.
8. Отзиви и бележки.
9. Художествен отдел: Верую (стихотворение). — Иван Милев.
10. Църковна и обществена летопис.
11. Възшни новини.